AMNESTY INTERNATIONAL

AMNESTY INTERNATIONAL PUBLIC STATEMENT

17 เมษายน 2563 ASA 39/2155/2020

ประเทศไทย: หกปีหลังการหายตัวไปของบิลลี่ ทางการต้องคืนความยุติธรรมและคุ้มครองสิทธิชุมชนของเขา

ครอบครัวของพอละจี รักจงเจริญ หรือบิลลี่ นักปกป้องสิทธิมนุษยชนชาวกะเหรี่ยง พบเห็นเขาเป็นครั้งสุดท้ายเมื่อหกปีก่อน ไม่กี่วันหลังจากวันที่ เขาหายตัวไปหลังถูกเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานควบคุมตัว 2557 เมษายน 17

ช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา การสอบสวนของรัฐบาลไทยต่อการหายตัวไปของบิลลี่มีความคืบหน้าอย่างมาก แต่พนักงานอัยการกลับสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาคดีร้ายแรงเมื่อเดือนมกราคม ที่ผ่านมา ในขณะที่ครอบครัวยังคงรอคอยความยุติธรรมอยู่ 2563

ในโอกาสครบรอบการหายตัวไปของเขา แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเรียกร้องอีกครั้งให้ทางการรับประกันว่า ครอบครัวของบิลลี่สามารถเข้าถึงความจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเขาในช่วงที่หายตัวไปจากการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเมื่อวันที่ ควรมีผู้ถูกลงโทษจากการเสียชีวิตของเขา 2557 เมษายน 17

การขาดความยุติธรรมเนื่องจากการหายตัวไปของบิลลี่ เน้นให้เห็นถึงการต่อสู้ของครอบครัวที่ต้องเผชิญกับวงจรการละเมิดครั้งแล้วครั้งเล่า ตั้งแต่ถูกบังคับไล่รื้อและทำลายทรัพย์สินในปี การขู่ฆ่าเนื่องจากเรียกร้องการเยียวยาต่อ 2554 และ 2553 ความเสียหายเหล่านั้น การหายตัวไปของบิลลี่ในปี และการที่ไม่สามารถเยียวยาช่วยเหลือครอบครัวของเขาได้ ทางการต้อง 2557 ดำเนินการมากขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคที่กั้นขวางการเข้าถึงความยุติธรรมของครอบครัวเขา รวมทั้งการเยียวยาต่อการละเมิดที่เกิดขึ้นกับชุมชนของเขาหรือการหายตัวไปของเขา มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ทางการต้องกำหนดให้การบังคับบุคคลให้สูญหายเป็นความผิดอาญาตามกฎหมายระดับประเทศ

ในเดือนกันยายน กรมสอบสวนคดีพิเศษซึ่งเป็นหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษ พบหลักฐานชิ้นสำคัญ รวมทั้งเศษเถ้า 2562 กระดูกที่อยู่ในถังน้ำมัน ซึ่งจมน้ำบริเวณอุทยานจุดที่บิลลี่หายตัวไป และพบว่าดีเอ็นเอของกระดูกตรงกับแม่ของบิลลี่ เป็นการยืนยันว่าบิลลี่เสียชีวิตแล้ว สองเดือนหลังจากนั้น ดีเอสไอเสนอให้ดำเนินคดีในข้อหาฆ่าคนตายโดยเจตนา การควบคุมตัวบุคคลอย่างผิดกฎหมาย และการซ่อนเร้นอำพรางศพต่อผู้ต้องหาสี่คน รวมทั้งอดีตหัวหน้าอุทยานแห่งชาติซึ่งเป็นผู้ควบคุมตัวบิลลี่ พร้อมกับเจ้าหน้าที่อีกสองนาย

อย่างไรก็ดี ความหวังที่จะได้รับความยุติธรรมของครอบครัวบิลลี่ก็รีบหรี่ลงในเดือนมกราคม เมื่อพนักงานอัยการสั่ง 2563 ไม่ฟ้องผู้ต้องหาในทุกข้อหา ยกเว้นข้อหาเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ โดยอ้างว่าขาดหลักฐานยืนยันว่าบิลลี่เสียชีวิตแล้ว

ในช่วงก่อนที่ถูกบังคับให้เป็นบุคคลสูญหาย บิลลี่เป็นนักปกป้องสิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อมชาวกะเหรี่ยง เขาทำงานกับชาวบ้านและนักกิจกรรมในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เพื่อหาทางตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อชาวกะเหรี่ยงรวมทั้งครอบครัวของเขาเอง ซึ่งก่อนหน้านั้นถูกบังคับไล่รื้อและถูกวางเพลิง เขาบอกกับพิณนภา พฤกษาพรรณ หรือ มีนอ ภรรยาของเขาในตอนนั้นว่า *คนที่เกี่ยวข้องไม่พอใจฉันมาก พวกเขาบอกว่าถ้าหาตัวพบ จะฆ่าฉัน ถ้าฉันหายตัวไป ก็ไม่ต้องตามหา ไม่ต้องกังวลว่าหายไปไหน พวกเขาอาจฆ่าฉันแล้วก็ได้*”

นับแต่หายตัวไป ศาลมีคำพิพากษาในปี ที่บิลลี่มีส่วนช่วยในการรวบรวมพยานหลักฐานช่วงที่หายตัวไป ซึ่งยืนยัน 2561 ว่าเจ้าหน้าที่อุทยานกระทำการอย่างมิชอบด้วยกฎหมาย ทั้งการวางเพลิงเผาบ้านเรือนและทรัพย์สินของชาวบ้าน รวมทั้งบ้านปู่คอ 2562 อี้ของบิลลี่ ต่อมาในปี คณะกรรมการแหล่งมรดกโลกของยูเนสโกมีมติให้เลื่อนการพิจารณาการให้สถานะแหล่งมรดกโลกกับอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานออกไป โดยอ้างข้อกังวลเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ชุมชนของบิลลี่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่ร้องเรียนว่า กฎหมายใหม่ที่ประกาศใช้กับอุทยานแห่งชาติจะยิ่งจำกัดสิทธิของพวกเขา พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ .ศ. 2562 ให้อำนาจพนักงานอุทยานมากขึ้นในการอนุโลมให้ผู้ใดอยู่ในป่าได้ตามเงื่อนไขที่อุทยานกำหนด ให้อำนาจในการตรวจค้นและทำลายโดยไม่ต้องขอหมายศาล ซึ่งอาจนำไปสู่การบังคับไล่รื้อและการทำลายทรัพย์สินของพวกเขา ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิตามที่บิลลี่ต่อต้านในช่วงก่อนที่เขาหายตัวไป